

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس
دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رشد و تکامل و
یادگیری حرکتی

گروه علوم انسانی

مصوب سیصدوسی و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۹

بسمه الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رشد و تکامل و یادگیری حرکتی

گروه : علوم انسانی

کمیته تخصصی :

رشته : تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش

گرایش :

رشد و تکامل و یادگیری حرکتی

کدرشته :

دوره : دکتری

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و سی و ششمین جلسه مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۹
براساس طرح دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رشد و تکامل و یادگیری
حرکتی که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این
دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب
کرد و مقرر میدارد :

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رشد و تکامل
و یادگیری حرکتی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که
مشخصات زیر را دارند لازم الاجراست .

الف : دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره
می شوند .

ب : مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس
می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند .

ج : مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع
ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

ماده (۲) از تاریخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۹ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات
آموزشی در زمینه دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رشد و تکامل و یادگیری حرکتی
در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند
و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات می توانند این دوره
را دایره و برنامه جدید را اجرا نمایند .

ماده (۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری تربیت بدنی و علوم
ورزشی گرایش رشد و تکامل و یادگیری حرکتی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و
آموزش عالی ابلاغ می شود .

رای صادره سیصد و سی و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۹
درخصوص برنامه آموزشی دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رشد و تکامل
ویادگیری حرکتی

(۱) برنامه آموزشی دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رشد
و تکامل ویادگیری حرکتی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود
بلاکثریت آراء به تصویب رسید .

(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجراست .

رای صادره سیصد و سی و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۹
درمورد برنامه آموزشی دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رشد و تکامل
ویادگیری حرکتی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود .

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است .

دکتر علی شریعتمداری

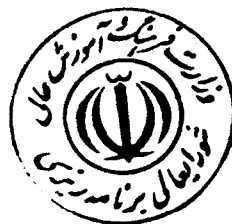
رئیس گروه علوم انسانی

رونوشت : به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ
می شود .

دکتر سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل اول

مشخصات کلی دوره دکتری تربیت بدنی

و علوم ورزشی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فصل اول

مشخصات کلی دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی

مقدمه:

تربیت بدنی و علوم ورزشی مجموعه‌ای از دانش‌های بشری است که رابطه تنگاتنگی با سایر علوم به ویژه علوم پایه، علوم انسانی و علوم اجتماعی داشته و از طریق حرکت جریان رشد را در ابعاد جسمانی، روانی و اجتماعی انسان تسهیل و هم‌آهنگ کرده و به شکوفائی و تکوین استعدادهای مطلوب کمک می‌کند.

این علم نه فقط به عنوان یک وسیله مهم تربیتی مورد توجه فلاسفه آموزش و پرورش بوده بلکه به عنوان ابزار کمکی ارزنده‌ای در مراحل مختلف رشد کودکان، پیشگیری و درمان بسیاری از آسیب‌های بدنی و اختلالات روانی و مشکلات اجتماعی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱- تعریف و هدف:

تربیت بدنی و علوم ورزشی از جمله نظامهای علمی و دانشگاهی است که موضوع حرکت را به عنوان محور اصلی مورد توجه قرار داده و به تعلیم و تتبع در رابطه با ابعاد وجودی انسان که با سلامتی جسمی و روانی افراد جامعه سروکار دارد می‌پردازد. علم مذکور همچنین از دست آوردهای سایر علوم و معارف انسانی که به نحوی با آن رشته مرتبط است بهره گرفته و نتایج آنرا در زمینه‌های آموزشی و پژوهشی مورد استفاده قرار می‌دهد. هدف از تاسیس این دوره تربیت افراد متعهد و متخصص در تربیت بدنی و علوم ورزشی است، بنحوی که بتوانند به آموزش، تحقیق و پژوهش، برنامه ریزی، اجراء، راهنمایی و نظارت، ارزیابی و تجزیه و تحلیل مشکلات و ارائه راه حل مسائل این رشته از علوم بپردازند. و با نوآوری در زمینه‌های علمی و تحقیقی در پیشرفت

کمبود خود را در مرحله آموزشی جبران نمایند .

۴- گرایش ها

دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی دارای گرایشهای مختلفی است . برخی از این

گرایشها به شرح ذیل میباشند :

الف - فیزیولوژی ورزش

ب - مدیریت و برنامه ریزی تربیت بدنی

ج - رشد و تکامل و یادگیری حرکتی

د - حرکت شناسی و بیومکانیک ورزشی

ه - تاریخ و فلسفه تربیت بدنی

در این مجموعه دروس و برنامه ۴ گرایش نخست بصورت تفکیک در جداول مربوطه ارائه شده

است .

و گسترش مرزهای دانش در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی گام‌های موثری بردارند.

۲- طول دوره و شکل نظام :

دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی برابر مصوبات برنامه دکتری وزارت فرهنگ و آموزش عالی به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می‌شود که برای دانشجویان تمام وقت بین ۳ الی ۴ سال بطول می‌انجامد. مرحله آموزشی ۴ نیمسال بوده و دانشجویان پس از گذراندن این دوره و نیز موفقیت در امتحان جامع مرحله پژوهشی خود را آغاز می‌کند.

دروس این دوره عمدتاً جنبه نظری و پژوهشی دارد. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته آموزشی کامل است. هر واحد درس نظری به مدت ۱۷ ساعت و هر واحد درس عملی به مدت ۳۴ ساعت خواهد بود. دانشجویانی می‌توانند در آزمون ورودی این دوره شرکت کنند که دارای مدارک کارشناسی ارشد (داخل یا خارج) در یکی از گرایش‌های تربیت بدنی و علوم ورزشی باشند.

۳- واحدهای درسی

واحدهای درسی مراحل آموزشی و پژوهشی دوره دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی

مشمول بر ۵۰ واحد نیمسال به شرح ذیل می‌باشد :

۲۰ واحد - دروس اصلی و تخصصی

۱۰ واحد - دروس انتخابی

۲۰ واحد - رساله

جمع ۵۰ واحد

دروس کمبود : دانشجویانی که در دوره کارشناسی ارشد خود تعداد واحدهای لازم درسی مربوطه را نگذرانده باشند، با تصویب گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موظفند واحدهای

دروس اصلی و تخصصی گرایش رشد و تکامل و یادگیری حرکتی

سختی نیاز بازمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
-	۵۱	۵۱	۵۱	۳	مبانی عصبی حرکات انسانی	۴۶
-	۵۱	۵۱	۵۱	۳	فیزیولوژی رفتار حرکتی انسان	۴۷
-	۵۱	۵۱	۵۱	۳	رشد و تکامل جسمانی (پس از تولد)	۴۸
-	۵۱	۵۱	۵۱	۳	حافظه، یادگیری و فرایندهای ادراکی	۴۹
-	۵۱	۵۱	۵۱	۳	رشد و تکامل حرکتی پیشرفته	۵۰
-	۵۱	۵۱	۵۱	۳	کنترل و یادگیری حرکتی پیشرفته	۵۱
-	۲۴	۲۴	۲۴	۲	سمینار پیشرفته	۵۲
				۲۰		جمع

درس انتخابی گرایش رشد و تکامل و یادگیری حرکتی*

بیشترین بازمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
-	۲۴	۲۴	۲	۲	آناتومی تکاملی انسان	۵۳
-	۲۴	۲۴	۲	۲	انگیزش و یادگیری	۵۴
-	۲۴	۲۴	۲	۲	روانشناسی یادگیری	۵۵
-	۲۴	۲۴	۲	۲	نظریه‌های رشد	۵۶
-	۲۴	۲۴	۲	۲	نظریه‌ها و مدل‌های یادگیری	۵۷
-	۲۴	۲۴	۲	۲	تغذیه و رشد	۵۸
-	۲۴	۲۴	۲	۲	تجزیه و تحلیل مکانیکی مهارت‌های حرکتی	۵۹
-	۶۸	۶۸	۴	۴	سایر گرایش‌های تربیت بدنی	۶۰
-	۲۴	۲۴	۲	۲	روش تحقیق * *	۶۱
-	۲۴	۲۴	۲	۲	کاربرد و برنامه ریزی کامپیوتر	۶۲
-	۲۴	۲۴	۲	۲	روانشناسی فیزیولوژیک	۶۳
-	۲۴	۳۴	۲	۲	زبان خارجی * *	۶۴
-	۲۴	۲۴	۲	۲	تربیت بدنی و اختلالات یادگیری	۶۵
-	۲۴	۲۴	۲	۲	تربیت بدنی و اختلالات یادگیری	۶۶
-	۲۴	۲۴	۲	۲	حرکت درمانی معلولین جسمی و حرکتی	۶۷
-	۲۴	۲۴	۲	۲	کشش‌های ذهنی و مهارت‌های حرکتی	۶۸
				۱۰		جمع

* دانشجویان این گرایش موظفند ۱۰ واحد از دروس این جدول را که دانشکده یا گروه آموزشی ارائه می‌کنند با مشورت استاد راهنما انتخاب و با موفقیت بگذرانند .

* * کلیه دانشجویان موظفند این واحد را انتخاب و با موفقیت بگذرانند .

سر فصل دروس اختصاصی مربوط به گرایش

رشد و تکامل و یادگیری حرکتی

مبانی عمیق حرکات انسان

کد : ۴۶

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشنائی دانشجویان با ساخت و عمل دستگاه عصبی مرکزی در کنترل اعمال

حرکتی

سرفصل درس : ۵۱ ساعت

- مقدمه‌ای بر آناتومی و بافت شناسی مغز (شناسایی قسمت‌های مختلف مغز و

نورون‌های عصبی ، راه‌های حرکتی هرمی و خارج هرمی و مخچه)

- توضیح مفصلتری درباره راه حرکتی هرمی (شامل آناتومی آن و توضیح عمل آن

و نقش این راه در حرکات بدن)

- توضیح مفصلتری درباره راه حرکتی خارج هرمی (شامل شناخت اجزای آن و نقش

آن در کنترل حرکات و وضعیت بدن)

- نقش نخاع در حرکات بدن

- نقش مخچه در حرکات بدن

- کنترل قشر مغز در حرکات

- برقراری طرح‌های حرکتی سریع

- چگونگی بروز فعالیت حرکتی ارادی

- نظریه‌های مختلف سازماندهی و کنترل حرکات

رفتار حرکتی انسان، (از دیدگاه فیزیولوژیک)

کد: ۴۷

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روانشناسی فیزیولوژیک

هدف درس: هدف از این درس آشنا نمودن دانشجویان با یادگیری، تکامل، و کنترل رفتارهای

حرکتی پیشرفته با توجه به زیر ساخت فیزیولوژیکی آنها برای پی بردن به

مکانیسم های درگیر است.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

- نقش حواس (بینایی، لامسه، شنوایی) در سازمان بندی رفتارهای حرکتی

- فرایندهای حسی

- برگه های لمسی، شنوایی و بینایی

- حس تعادل و حرکت

- رابطه چشم و حرکت

- ادراک و حرکت

- هیجان و نقش آن در سازمان بندی رفتارهای

حرکتی

- سازمان بندی ادراک و رابطه آن با حرکت

- تکامل ادراکی (کودکی، نوجوانی، جوانی، بزرگسالی)

- تعریف هیجان

- ادراک فاصله و عمق

- انواع هیجان ها

- ادراک کل

- انگیزه و هیجان

- یادگیری ادراکی

- نقش هورمون ها در ایجاد

- رفتار ادراکی - حرکتی

و کنترل هیجان

رشد و تکامل جسمانی پس از تولد

کد : ۲۸

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : -

هدف : در این درس دانشجو با کلیاتی در خصوص رشد و نمو و شکل‌گیری دستگاههای

مختلف بدن آشنا می‌شود و عواملی را که بر روی آنها اثر می‌گذارد بررسی

می‌نماید .

سرفصل درس : ۵۱ ساعت :

- اصول بیولوژی رشد و نمو

- علم ژنتیک و رشد و نمو انسان

- عوامل محیطی و رشد و نمو

- رشد و نمو سیستم عصبی

- رشد و نمو گردش خون

- رشد و نمو تنفسی

- رشد و نمو عضلانی

- رشد و نمو استخوانی

- رشد و نمو بینایی

- رشد و نمو حرکتی

- رشد و نمو غدد

- نقش هورمونها در رشد و نمو

- آنترپومتری/اندازه گیری قد و وزن ، کارت تندرستی

حافظه ، یادگیری و فرایندهای ادراکی

کد : ۴۹

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

هدف : آشنائی دانشجویان با اساس فیزیولوژیکی حافظه و اهمیت هر یک از بخشهای

دستگاه عصبی مرکزی ، فرایندهای کنترل و انواع حافظه و نقش آن در یادگیری

بویژه یادگیری ادراکی - حرکتی .

سرفصل درس : ۵۱ ساعت

- افکار ، حافظه ، یادگیری و خودآگاهی

- حافظه و انواع آن

- اساس فیزیولوژیک حافظه

- نقش قسمت‌های ویژه مغز در روند حافظه

- اعمال فکری مغز و جنبه‌های فکری کنترل حرکتی

- فرایندکنترلی در حافظه (فخیره سازی ، سازماندهی ، یادآوری اطلاعات)

- از دست رفتن اطلاعات در حافظه یا فراموشی ، بوسیله ایجاد ضایعه در رد یا تداخل

- یادگیری و نقش حافظه در آن

- پردازش اطلاعات در یادگیری ادراکی حرکتی

- کاربرد مدل پردازش اطلاعات در مسائل یادگیری و اجرای حرکتی

رشد و تکامل حرکتی پیشرفته

کد : ۵۰

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : نظری

هدف از دروس : آشنائی و شناخت فرایندهای رشد و توسعه حرکات انسان

سرفصل درس : (۵۱ ساعت)

- بررسی رفتار حسی و حرکتی از تشکیل نطفه تا هنگام تولد - رفتار حرکتی جنینی و ویژه گیهای

آنها

- بررسی نظریه های مختلف رشد و توسعه حرکات نوزادان از دیدگاه بالدوین پیاژه برونر و

پردازش اطلاعات

- بررسی و مطالعه چگونگی ارتباط رشد در ابعاد مختلف (جسمی ، عاطفی ، شناختی و حرکتی)

- بررسی سیر تحول حرکات غریزی (رفلکس) و چگونگی فرایند توسعه حرکات ارادی و کنترل شده

- بررسی چگونگی رشد و توسعه شناختی و هوش و ارتباط آن با دستگاه عصبی و حرکات ارادی

- نقش و اثر توسعه حس بینائی و نظریه های مربوط به هم آهنگی و کنترل حرکات بین اندامی

و چند اندامی

- تحلیل رفتاری هوش و رابطه آن با توسعه و رشد حرکات اولیه و پایه در کودکان

- بررسی عوامل موثر بر رشد و تکامل حرکتی از تولد تا ۶ سالگی

- رشد و توسعه حرکتی کودکان ۶ تا ۱۲ ساله

- یادگیری و ارتباط آن با رشد و تکامل ادراکی - حرکتی

- بررسی رشد و تکامل الگوهای حرکتی پایه و بنیادی در کودکان

- بررسی و مطالعه تعادل حرکتی و هوشیاری جسمی در کودکان

- بررسی و مطالعه آزمون های توانائی های ادراکی - حرکتی کودکان

کنترل و یادگیری حرکتی پیشرفته

کد : ۵۱

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : روانشناسی تربیتی - یادگیری حرکتی مقدماتی

هدف : آشنائی دانشجویان با شیوه‌های مختلف کنترل و عوامل اثر گزار روی یادگیری

مهارت‌های ورزشی و حرکتی و نحوه کاربرد آنها در موقعیت‌ها و شرایط

مختلف آموزشی است .

سرفصل درس : (۵۱ ساعت)

- توصیف و بنیان رشته مورد مطالعه

- روشهای علمی و کنترل حرکتی

- روش مطالعه رفتار حرکتی

- فرآوردن اطلاعات و دستگاههای حافظه

- توجه و عملکرد

- روشهای کنترل حرکتی ۱ : کمکهای حسی به کنترل حرکتی

- روشهای کنترل حرکتی ۲ : کمکهای مرکزی به کنترل حرکتی

- برنامه‌های حرکتی

- قوانین حرکت ساده

- اختلافات فردی و توانائی‌ها

- یادگیری حرکتی : مفاهیم بنیادی و روشهای تحقیق

- شرایط تمرین

- بازخورد و آگاهی از نتایج

- حافظه حرکتی و نگهداری

- فرایندهای یادگیری

سیمنار پیشرفته

کد : ۵۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : دروس اصلی تخصصی

هدف : آشنائی دانشجویان با منابع ، مواخذ و آخرین دستاوردهای علمی مورد نظر، ارائه

کنفرانس و نقد و بررسی مطالب

سرفصل دروس (۳۴ ساعت)

- ارائه کنفرانس و بحث و تبادل نظر در زمینه آخرین دستاوردهای علمی در رابطه با مبانی

عصبی حرکات انسانی

- ارائه کنفرانس و بحث و تبادل نظر در زمینه آخرین دستاوردهای علمی در رابطه با

فیزیولوژی رفتار انسانی

- ارائه کنفرانس و بحث و تبادل نظر در زمینه آخرین یافته‌های علمی مربوط به حافظه ،

یادگیری و فرآیندهای ادراکی انسان

- ارائه کنفرانس و بحث و تبادل نظر در زمینه آخرین یافته‌های علمی مربوط به کنترل و

یادگیری حرکتی پیشرفته

